

ชื่อเรื่อง	การใช้งานวิจัยเพื่อท้องถิ่นเป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการ ท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบล
ชื่อผู้เขียน	นางสาววาสนา ยอดสุวรรณ
ชื่อปริญญา	วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาภูมิสังคมอย่างยั่งยืน
ประธานกรรมการที่ปรึกษา	อาจารย์ ดร.สมคิด แก้วทิพย์

บทคัดย่อ

งานวิจัยมีวัตถุประสงค์ในการวิจัย 3 ข้อ คือ 1) เพื่อศึกษาวิถีคิด กระบวนการ ผลการดำเนินงาน การขยายผล และการใช้ประโยชน์จากงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นของ อบต. ในพื้นที่ จังหวัดเชียงใหม่และจังหวัดลำพูน 2) เพื่อศึกษาเงื่อนไขปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น ไปใช้เป็นเครื่องมือในการทำงานของ อบต. และ 3) เพื่อได้แนวทางการหนุนให้ อบต. นำงานวิจัย เพื่อท้องถิ่นไปใช้เป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการท้องถิ่นให้เหมาะสมกับบทบาท ภารกิจ และ สอดคล้องกับภูมิสังคม

จากการศึกษาโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลหลัก คือ นักวิจัยที่ทำงานวิจัยเพื่อ ท้องถิ่นที่เป็นทีมบริหาร สมาชิก อบต. หรือเจ้าหน้าที่ของ อบต. และนักวิจัยจากภายนอกที่เข้าไป ทำงานกับ อบต. จำนวน 14 โครงการ และเจ้าหน้าที่ศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นในพื้นที่ จังหวัดเชียงใหม่และจังหวัดลำพูน จำนวน 5 คน พบว่า 1) นักวิจัยที่เข้ามาทำงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นมี วิถีคิดว่างานวิจัยจะสามารถแก้ไขปัญหที่ตรงกับความต้องการของชุมชนได้อย่างแท้จริง โดยมี งบประมาณส่วนหนึ่งที่จะทำให้เกิดการขับเคลื่อนในส่วนของการดำเนินงานวิจัย 2) กระบวนการ ดำเนินงานวิจัยมี 2 ช่วงคือ ช่วงการพัฒนาโครงการและช่วงของการดำเนินงานวิจัย ซึ่งรายละเอียด ของแต่ละกิจกรรมสามารถยืดหยุ่นและปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสมกับสถานการณ์ของ โครงการและสถานการณ์ของชุมชน 3) ผลการดำเนินงานทั้งในเชิงเนื้อหาองค์ความรู้และ กระบวนการ ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นทั้งกับตัวคนที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย และ ความสัมพันธ์ในชุมชนที่มีการเปลี่ยนแปลงในทิศทางที่ดีขึ้น และเกิดการแก้ไขปัญหที่ตรงกับ ความต้องการของชุมชนและองค์กร และ 4) การขยายผลและการใช้ประโยชน์จากงานวิจัยเพื่อ ท้องถิ่นมี 3 ระดับคือ ระดับชุมชน ระดับนโยบาย และระดับการนำไปเผยแพร่ ทั้งนี้โครงการแต่ละ โครงการอาจมีการขยายผลและการใช้ประโยชน์ในหลายระดับหรือระดับเดียว ขึ้นอยู่กับคุณภาพ ในช่วงของการดำเนินงานวิจัยและสภาพภูมิสังคมของแต่ละพื้นที่

สำหรับเงื่อนไขปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการทำงานวิจัยไปใช้เป็นเครื่องมือของ อบต. มีทั้งเงื่อนไขปัจจัยจากภายในและภายนอก ซึ่งเงื่อนไขปัจจัยภายใน ประกอบด้วย 1) นายก อบต. ที่มีความเข้าใจและสนับสนุนการเสริมสร้างความเข้มแข็งของคนและชุมชนในการแก้ไขปัญหาของชุมชน 2) เจ้าหน้าที่ อบต./นักวิจัย ต้องเป็นคนที่มีความเต็มใจและตั้งใจในการทำงานที่เน้นการตอบสนองการแก้ไขปัญหาที่ตรงกับความต้องการของชุมชน 3) นโยบาย/ระเบียบการบริหารจัดการของ อบต. ที่เอื้อต่อกระบวนการทำวิจัยควรมีความยืดหยุ่นและสามารถปรับได้ตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้น และ 4) ประเด็นงานวิจัยที่เป็นปัญหาที่แท้จริงและเป็นความต้องการของชุมชนและ อบต. กำหนดเป็นนโยบายของ อบต. ส่วนเงื่อนไขปัจจัยภายนอก ได้แก่ 1) การมีงบประมาณหนุนเสริมจากภายนอกจะทำให้ อบต. ตัดสินใจในการทำวิจัยง่ายขึ้น เนื่องจาก อบต. ส่วนใหญ่มีงบประมาณสำหรับทำวิจัยน้อยหรือบางที่ไม่มีงบประมาณสำหรับงานวิจัย และ 2) การมีพี่เลี้ยงติดตามหนุนเสริมการดำเนินงาน เพื่อเติมทักษะ เทคนิค เครื่องมือในการดำเนินงานวิจัยเชิงปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม

ทั้งนี้แนวทางการหนุนให้ อบต. นำงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นไปใช้เป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการท้องถิ่นให้เหมาะสมกับบทบาทภารกิจ และสอดคล้องกับภูมิสังคม มี 3 แนวทาง คือ 1) มีการทำบันทึกความเข้าใจร่วมกันระหว่าง สกว. และ อบต. เพื่อให้เกิดความมั่นใจและเห็นเป้าหมายร่วมกันในการดำเนินงาน 2) สกว. ฝ่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่น ควรสร้างการเรียนรู้/ปรับเปลี่ยนทัศนคติ/เปิดวิสัยทัศน์แก่ อบต. ให้เห็นตัวอย่างรูปธรรมที่ใกล้เคียงโดยการศึกษาดูงานหรือการคู่วิทัศน์ และ 3) สกว. ฝ่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่น ควรทำความเข้าใจกับระเบียบขั้นตอนการทำงานและระบบงบประมาณ ปัจจัยเงื่อนไข ข้อจำกัด และนโยบายของแต่ละ อบต. รวมทั้งสภาพทางสังคม ประเพณี วัฒนธรรม เพื่อให้การดำเนินงานวิจัยมีความเหมาะสมสอดคล้องกับบทบาทภารกิจของ อบต. และสภาพทางภูมิสังคมของแต่ละพื้นที่

Title	Community-based Research as an Appropriate Tool of Tambon Administrative Organization Management
Author	Miss Wasana Yodsuwan
Degree of	Master of Science in Geosocial Based Sustainable Development
Advisory Committee Chairperson	Dr. Somkid Kaewthip

ABSTRACT

The objectives of this research were to evaluate: 1) the concepts, implementation process, results, extension and exploitation by using the Community-based Research (CBR) for Tambon Administrative Organization (TAO) in Chiang Mai and Lamphun Provinces; 2) related factors of CBR as an appropriate tool for the implementation within TAO; and 3) the way of CBR to be used as an appropriate tool for TAO management in compliance with the TAO's roles, missions, and geo-social contexts.

This study was implemented via in-depth interviews of fourteen key-informants and five staff of the Center for Local Research Coordination in Lamphun and Chiang Mai province. The following were found: that 1) The coordinators expected the research would fulfill needs of the local community and they were willing to allocate adequate budget for the implementation of the research; 2) the implementation process of the research had 2 stages: project development and project design and upgrading to project implementation monitoring which each stage was flexible and adapted in comply with each project, community situation, status of the project, and community; 3) the results would produce substantial added knowledge and procedural changes which resulted from the implementation of the results of the research; and 4) research extension and exploitation had effects on three different levels: community level, policy level, and dissemination level. Each project would have dissemination and exploitation either at all there levels of each level, depending on the quality of the research implementation and geo-social contexts of each community.

Related factors in CBR using as an appropriate tool for TAO can be classified as internal and external factors. The former included: 1) the head of TAO. He should have an understanding and be ready to support the community self empowerment; 2) staff of TAO (including researchers) who should have willingness and good intention to work which aims to fulfill needs of a local community; 3) flexibility of policy and the regulations of TAO; and 4) research problems should be a real local community needs. The external factors included: 1) the availability of the external funds which accelerated TAO's decision, and 2) the role of the research facilitation as a tool to improve skills and techniques of local researchers.

There were 3 ways for applying CBR TAO: 1) there should have MOU between TAO and TRF (CBR). This agreement will enhance confidences and good co-cooperation between the two agencies; 2) TRF (CBR) should provide a learning process for TAO to open its worldview and create good attitude toward CBR. This could be done by field trip or VCD watch; and 3) TRF (CBR) should have thoroughly understanding with TAO's legislation, budget restriction, obstacles social and cultural conditions, etc. With this understanding, the CBR will certainly be suitable for each TAO's role, missions, and geo-social contexts.